

Apulaispormestari, yhdyskuntalautakunta,
kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta sekä 28.04.2026
alueellinen jätehuoltolautakunta

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Lausunto ympäristöministeriölle hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi jätelain ja harmaan talouden selvitysyksiköstä annetun lain 6 §:n muuttamisesta

TRE:1843/11.02.04/2026

Lisätietoja päätöksestä

Johdon assistentti Katri Naulo, puh. 040 801 6003, etunimi.
sukunimi@tampere.fi

Valmistelijan yhteystiedot

Jätehuoltopäällikkö Anu Toppila, puh. 040 806 3362, etunimi.
sukunimi@tampere.fi ja vastaava ympäristötarkastaja Sari Sassi, puh. 050
328 5969, etunimi.sukunimi@tampere.fi

Päätös

Annetaan oheinen lausunto ympäristöministeriölle.

Perustelut

Ympäristöministeriö on julkaissut luonnoksen hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi jätelain ja harmaan talouden selvitysyksiköstä annetun lain 6 §:n muuttamisesta.

Muutokset liittyvät EU:n jätedirektiivin sekä vireillä olevan yhdyskuntajätteen kierrätystä ja sähkö- ja elektroniikkalajatejätteen keräystä koskevan EU-rikkomusmenettelyn vaatimuksiin. Pääosa ehdotuksista perustuu kiertotalouslakia valmistelleen työryhmän esittämiin lainsäädäntömuutoksiin.

EU:n jätelainsäädännössä asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi sekä jätteen kierrätyksen, lajittelun ja erilliskeräyksen parantamiseksi jätelakiin ehdotetaan velvollisuutta lajitella jätteet järjestetyn erilliskeräyksen mukaisesti. Kierrätyskelpoisen tai uudelleenkäytön valmisteluun soveltuvan jätteen keräys energijätteenä ja lajittelu energijätteeseen kiellettäisiin. Jätteiden lajittelun parantamiseksi jätelaissa säädettäisiin jätehuollon palveluita tarjoavan ja kiinteistön haltijan neuvonta- ja tiedottamisvelvollisuuksista. Myös voimassa olevia tuotteen jakelijan ja kunnan neuvonta- ja tiedottamisvelvollisuuksia tarkennettaisiin ja laajennettaisiin.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.9.2027 pois lukien muutokset jätelain 22 ja 122 §:iin, jotka on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2027.

Toimivallan peruste

Tampereen kaupungin hallintosäännön 32 §:n mukaan apulaispormestari päättää johtamiensa lautakuntien osalta lausunnon antamisesta muissa kuin muutoksenhakuun liittyvissä asioissa tai lainsäädännön mukaan viranomaiselle kuuluvissa lupa- ja valvonta-asioissa.

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Lausunnot

Tampereen kaupunki lausuu lakiesityksestä Lausuntopalvelu.fi-sivustolla seuraavaa:

15 §. Jätteiden lajittelu- ja erilliskeräysvelvollisuus

Jätelain 15 §:ään ehdotetaan lisättäväksi kaikkia koskeva velvollisuus lajitella jätteet järjestetyn erilliskeräyksen mukaisesti sekä toimittaa erilliskerätty yhdyskuntajäte sekä rakennus- ja purkujäte ensisijaisesti mahdollisimman korkealaatuiseen uudelleenkäyttöön tai kierrätykseen. Tampereen kaupunki pitää lajittelu- ja erilliskeräysvelvoitetta lähtökohtaisesti perusteltuna ja jätelain tavoitteita tukevana. Kaupunki arvioi kuitenkin, että ehdotetulla sääntelyllä saavutettava lisähyöty jää todennäköisesti vähäiseksi suhteessa sen toimeenpanosta ja valvonnasta aiheutuvaan hallinnolliseen kuormitukseen.

Ehdotetut muutokset kohdistuvat ennen kaikkea jätehuollon käytännön järjestämiseen sekä säännösten noudattamisen valvontaan. Tämä lisää erityisesti kunnallisen ympäristönsuojeluviranomaisen tehtäviä ja resurssitarpeita.

Tampereen kaupunki huomauttaa lisäksi, että pelkkä lajitteluelvoitteen laajentaminen ei yksinään ole riittävä keino parantaa erilliskeräyksen toimivuutta, vaan velvoitetta tulee tukea riittäväillä ja saavutettavilla erilliskeräyspalveluilla. Erityisesti tuottajien järjestämien alueellisten keräyspisteiden saavutettavuuden parantaminen on keskeinen käytännön toimenpide, jolla lajittelua voidaan edistää velvoittavan sääntelyn ohella. Erilliskeräysvelvoitteen ulottaminen kaikille kiinteistöille aiheuttaa isoissa kaupungeissa tiiviisti rakennetuilla tonteilla merkittäviä käytännön haasteita, minkä vuoksi aluekeräysratkaisujen merkitystä tulisi sääntelyssä korostaa.

15 c §. Kielto kerätä kierrätyskelpoista tai uudelleenkäytön valmisteluun soveltuvaa jätettä energijätteenä

Tampereen kaupunki näkee energijätteen keräystä koskevan kiellon lähtökohtaisesti hyvänä. Esitetty kielto edellyttää kuitenkin viranhaltijan tekemän valvontatarkastuksilla tapauskohtaista arviota eri jätėjakeiden laadusta, uudelleenkäytettävyydestä ja kierrätyskelpoisuudesta. Uudelleenkäyttökelpoisuuden arviointi on ylipäätään vaikeaa ja lisäksi arviointi edellyttäisi myös ajantasaista tietoa siitä, onko uudelleenkäytettävillä ja kierrätetyillä tuotteilla olemassa kysyntää. Kysyntä voi myös vaihdella huomattavasti sekä jätėjakeittain että ajallisesti, mikä tekee arvioinnista haasteellisempää. Kierrätyskelpoisuuden arviointiin tulee laatia valtakunnallista ohjeistusta.

93 §. Jäteneuvonta ja -tiedotus

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Kunnan jäteneuvontaa koskevan 93 §:n sisällöllinen tarkentaminen siten, että neuvonnassa on jatkossa kiinnitettävä erityistä huomiota uudelleenkäytön edistämiseen, elintarvikejätteen määrän vähentämiseen sekä biojätteen erilliskeräyksen lisäämiseen on lähtökohtaisesti perusteltu ja kannatettava. Ehdotus tukee jätelain etusijajärjestystä ja kansallisia sekä EU-tason kierrätystavoitteita. Kuten hallituksen esityksessä tuodaan esille, lajitteluaktiivisuuden lisääminen tiedotuksen ja neuvonnan keinoin on todennäköisesti yksi kustannustehokkaimmista keinoista parantaa jätteiden lajittelua ja erilliskeräystä.

Pykälässä säädeltäisiin myös, että kunnan olisi osoitettava riittävä rahoitus neuvontaan ja tiedotukseen, ja riittävästä rahoituksesta voitaisiin säätää tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Asetuksenantovaltuutus on ongelmallinen ja se tulisi poistaa. Asetustasoinen sääntely, joka tosiasiallisesti ohjaa kuntien tai kunnallisten jäteyhtiöiden talousarvioiden laatimista tai resurssien kohdentamista, kaventaa kunnallista itsehallintoa. Lisäksi rahoituksen yksityiskohtainen normiohjaus ei ole perusteltua tehtävässä, jonka järjestämistavat, alueelliset erot ja kustannusrakenne vaihtelevat merkittävästi kunnittain. Kunnille on jatkossakin jätettävä harkintavalta jäteneuvonnan ja -tiedotuksen käytännön toteutukseen, rahoitukseen ja resurssointiin.

Tampereen kaupunki katsoo myös, että jäteneuvonnan ja -tiedotuksen kehittämisessä tulisi ensisijaisesti painottaa viestinnän vaikuttavuutta ja kohdentamista sen sijaan, että rahoitusta lisätään ilman riittävää tietoa toimenpiteiden todellisista vaikutuksista. Neuvonta on tarkoituksenmukaista kohdistaa erityisesti niille asiakkaille ja kiinteistöille, joissa syntypaikkalajittelu ei nykyisellään toteudu toivotulla tavalla. Osa asiakaskunnasta on jo hyvin tietoisia jätehuoltopalveluista, eikä yleisluonteinen lisäneuvonta tuo näissä tapauksissa merkittävää lisähyötyä. Neuvonnan vaikuttavuuden parantaminen edellyttää siten yleisen ohjeistuksen sijaan viestinnän systemaattista kohdentamista sekä toimenpiteiden vaikutusten seurantaan ja analysointiin. Tämä lähestymistapa tukee sekä kustannustehokasta resurssien käyttöä että jätelain tavoitteiden saavuttamista.

Tampereen kaupunki huomauttaa lisäksi, että jäteneuvonnan lisääminen tulee nostamaan kunnallisia jätemaksuja, joissa on ollut jo aiemminkin korotuspaineita mm. tiukentuneiden jätteiden erilliskeräysvelvoitteiden toimeenpanon takia. Jos neuvonnan ja viestinnän rahoitus sidottaisiin kiinteään prosentuaaliseen osuuteen kunnan keräämistä jätemaksuista, muiden jätehuollon kustannusten noustessa nostaisi se edelleen myös jäteneuvontaan ja -tiedotukseen ohjattua rahoitusta. Tämä ei ole toivottava suuntaus. Kaikissa tilanteissa tulisi varmistua jätehuoltojärjestelmän taloudellisesta ja toiminnallisesta tehokkuudesta, mitä edellä mainitun esityksen ei voida katsoa tukevan.

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

124 §. Tarkastukset ja valvontasuunnitelmat

Ehdotetut säännökset edellyttävät, että erilliskerättävän hallinto#, palvelu# ja elinkeinotoiminnan jätteen tuottajia tarkastetaan määräaikaistarkastuksilla ja, että valvontasuunnitelmiin lisätään sekä niiden valvontaa että jätelain 100 §:n mukaisten kohteiden valvontaa. Tampereen kaupunki toteaa, että muutokset lisäävät kuntien ympäristönsuojeluviranomaisten valvontatyötä merkittävästi ilman, että valvontaan käytettävien resurssien lisäämiseen on kuntien heikkenevässä taloustilanteessa minkäänlaisia mahdollisuuksia. Valvonnallisen taakan lisääminen on kohtuutonta niin pienissä kunnissa, joissa ympäristönsuojelun resurssit ovat niukat, mutta myös suurissa kaupungeissa, jossa hallinto-, palvelu- ja elinkeinotoimintaa on lukumääräisesti paljon.

Hallituksen esityksen vaikutusten arvioinnissa todetaan, ettei 124 §:n muutos varsinaisesti lisää toimivaltaisten valvontaviranomaisten tehtäviä, eikä muutoksen arvioida vaativan lisää henkilöstövoimavaroja. Vaikutusten arviointi on näiltä osin virheellinen. Esimerkiksi Tampereella esitys toisi määräajoin tarkastettavien yritysten piiriin tuhansia uusia kohteita. Toimijoiden viranomaisaloitteinen rekisteröinti valvontajärjestelmiin on nykyresurssein mahdoton tehtävä.

Mikäli valvonnan tehostaminen toteutetaan, tulisi kaikkien erilliskeräysveloitteen piirissä olevien yritysten oma-aloitteisesti suoraan jätelain perusteella rekisteröityä valtion ylläpitämään rekisteriin. Valvontasuunnitelmassa ja -ohjelmassa tulisi arvioida hallinto-, palvelu- ja elinkeinotoiminnan jätteitä tuottavia riskiperusteisesti. Riskiperusteisuuden arviointiin tulee laatia valtionhallinnosta yhtenäiset ohjeet toimijoiden yhdenmukaisen kohtelun varmistamiseksi.

Edellä mainitun lisäksi tulisi tarkastella muitakin vaihtoehtoisia tapoja valvontataakan keventämiseksi. Vaihtoehtona voisi olla esimerkiksi markkina- ja valvontaa muistuttava lähestymistapa siitä, miten palveluita tarjoavien yritysten laatuvaatimuksia ja neuvontavelvollisuuden toteutumista voidaan valvoa. Tätä tietoa tulisi edelleen hyödyntää valvontatoimien suunnittelussa ja kohdentamisessa.

Mahdolliset muut huomiot hallituksen esitysluonnokseen

Jätelainsäädäntö on jatkuvassa muutoksessa. Kuten hallituksen esityksen vaikutusarvioinnissa tuodaan esille, samanaikaisesti on jo valmisteilla useita muita jätelainsäädännön muutoksia. Vaikutusten arvioinnissa on tunnistettu, että uuden lainsäädännön valmistelussa joudutaan nojaamaan paljon oletuksiin ja arvioihin, eikä olemassa olevan lainsäädännön toimeenpanosta useinkaan löydy kattavaa ja luotettavaa

Apulaispormestari, yhdyskuntalautakunta,
kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta sekä 28.04.2026
alueellinen jätehuoltolautakunta

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

tietoa. Jatkuvat lainsäädännön muutokset yhdistettynä karkeisiin arvioihin olemassa olevan lainsäädännön toimivuudesta heikentävät mahdollisuuksia kohdentaa lainsäädäntötoimia tavoitteiden kannalta vaikuttavimmin. Datan ja tietopohjan merkitys osana ympäristösääntelyä tulisi tunnistaa ja resursoida kansallista tiedon kokoamista nykyistä paremmin.

Tiedoksi

Ympäristöministeriö/ Lausuntopalvelu.fi, Kati Skippari, Anu Toppila, Sari Sassi

Allekirjoitus

Apulaispormestari Ilkka Porttikivi

Apulaispormestari, yhdyskuntalautakunta,
kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta sekä 28.04.2026
alueellinen jätehuoltolautakunta

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Muutoksenhakukielto

§ 21

Muutoksenhakukielto

Oikaisuvaatimusta tai kunnallisvalitusta ei saa tehdä päätöksestä, joka koskee:

-vain valmistelua tai täytäntöönpanoa (KuntaL 136 §)

-virka- tai työehtosopimuksen tulkintaa tai soveltamista ja viranhaltija on jäsenenä viranhaltijayhdistyksessä, jolla on oikeus panna asia vireille työtuomioistuimessa (KVhl 50 § 2 mom.)

-etuosto-oikeuden käyttämättä jättämistä (EtuostoL 22 §)